

Veacul

Redacția și Administrația:
Piatra-Neamț, Piața 6 Septembrie
Proprietar: MIHAIL MĂGIARI
Înscris sub Nr. 10 | 1942 Tribunalul Neamț

Săptămânal de informații și afirmare
românească

Director: MIHAIL AVADANEI

Abonamente:

Particulari 300 lei anual
Instituții 500
Ab. de susținere 1000

Bustul filozofului VASILE CONTA

Am primit câteva rânduri de la d-l Todiriță Ungureanu, fost inspector școlar, care deși se află de multă vreme ținut pe patul de suferință, ne solicită cu aceeași cunoscută pasiune a cronicarului cotidian să-i dăm la lumină un articol cu privire la un vechiu alai al pietrenilor care au respectul față de înaintașii ce au făcut cinste numelui Neamț.

Facem loc cu plăcere acestor rânduri cu speranța că ele vor găsi poate răsunetul atât de mult așteptat:

„În vremurile grele de astăzi și de mari sacrificii, luăm cunoștință că mai n'a rămas colțșor pe meleagurile țării unde să nu se realizeze un pod; în altă parte o șosea bună, o biserică, un local de primărie, un local de cămin, un teatru, un spital, un sanatoriu etc. etc.

Și noi Pietrenii, avem mândria motivată că județul nostru stă printre multele județe, în frunte, în ce privește nu numai cu realizările ci și cu fiii lui valoroși, cari au apărut între timp. Nu e locul să-i înșirăm aici nu numai noi nemșeni, dar orice român intelectual îi cunoaște și se mândrește cu ei.

Unul dintre fiii Neamțului a fost și filozoful Vasile Conta, născut în satul Ghin-ădoani, sat prizărit într-o văgăună la dreapta șoselei spre Tg. Neamț și înainte de a intra în satul Bălățești.

Acum câțiva ani în urmă, un comitet local din care au făcut parte și d-na Eufrosina Săvescu și d-l dr. Alex. Comaniță, căci pe alții nu i-am putut afla, a luat frumoasă inițiativă de a ridica un bust filozofului Vasile Conta în Piatra-Neamț, pe locul donat de familia Manoliu, rudă cu filozoful, loc situat în fața liceului comercial.

Fiindcă totul adormise, în 1939 m'am pus în corespondență cu sculptorul V. A. Gheorghiuță dela Iași, care în mai multe scrisori îmi dă relații prietenoare la această acțiune. Între altele îmi comunica că bustul e

(Continuare în pag. 2-a)

Casa în care s'a-născut Creangă intră în proprietatea învățătorilor

În ziua de 12 Ianuarie a. c. domnul Moise Marinescu, președintele Asociației Generale a învățătorilor din România, însoțit de d-nii: Mircea Ispir, secretar general, Petre miro-nescu-Mera, casier general și Mih. Avadanei, președintele Asociației din jud. Neamț, a vizitat casa în care s'a născut marele povestitor Ion Creangă, din Humulești Jud. Neamț, unde s'a pus în discuție cumpărarea ei de către Asociația învățătorilor, într-o cămărașă moștenitori ai lui Creangă sunt în vârstă de 90 de ani și nu mai pot sta la dispoziția vizitatorilor ce vin mereu să vadă locurile unde s'a născut și s'a hărăzit Ion Creangă. Între fiii moștenitorilor lui Creangă este și învățătorul Anton Grigoriu dela Vânători Neamț, care împreună cu Căminul Cultural din Humulești au dat un mare sprijin realizării acestui mare gând al învățătorimii române, de a fi

stăpână pe casa în care a trăit cel mai mare învățător al vremii sale Ion Creangă. Astăzi lucrurile sunt gata realizate și în primăvara viitoare, Asociația Generală a învățătorilor va începe lucrările de refacerea casei așa cum era pe vremea lui Creangă, construind totodată și o altă casă pentru bătrânii Grigoriu, unde acești nonagenari moldoveni să-și trăiască bătrânețea, după ce au crescut și ridicat nu mai puțin de 10 copii. În Humulești, Căminul Cultural local a adunat tot ce a găsit prin Humulești și prin Pipirig, în legătură cu viața lui Ion Creangă, constituind un muzeu foarte bogat pe care l-a așezat în niște chilii ridicate pe locul unde erau acelea în care Creangă a învățat carte cu dascălul Vasile dela biserica Sf. Nicolae din Humulești. Acest muzeu, după ce casa va fi reconstituită, de către Asociația învățătorilor, va fi așezat în casa unde s'a

născut Creangă, pe care în aspectul ei general și mai ales exteriorul, înțeleapta familie moștenitoare, Grigoriu, a păstrat-o în forma ei originală. Odată cu aceasta, din inițiativa d-lui Mircea Ispir, președintele Grupării învățătorilor Scriitori, se va așeza în fața școlii din Humulești sau poate chiar în fața casei Creangă, statuia lui I. Creangă după modelul lucrat de marele sculptor Romulus Ladea, care lucrează actualmente mărețului monument al marelui povestitor, ce va fi ridicat în București de către Gruparea Învățătorilor Scriitori.

În acest fel casa din Humulești, în care acum câțiva ani a intrat M. S. Regele Mihai I, va ajunge cu adevărat un loc de pelerinaj pentru toată România și mai ales pentru acei cari trudesce la aceeași nobilă misiune de învățător, pe care a cinstit-o cu atâta strălucire Creangă, Eminescu ș. a.

Eroul sublocotenent Panaitescu Vener

de Sublocot D. Grula

În dimineața de 4 Decembrie 1943 pe șanțurile pline de noroiu, escadronul căpitanului Racoviță este gata de atac. Se aud ultimele țâcănituri de arme ce se încarcă și mâinile pipăie buzunarele cu grenade. Sub câștile umede de ploaie, chipurile luptătorilor căpăteseră trăsături metalice. Mușchii încordați și ochii din care izvora o lumină ciudată de vie, spuneau tot ce simt acești viteji. Din când în când capetele se întorceau spre ofițerii comandanți de plutoane și spre pistolul de rachete din mână căpitanului, ce trebuia să lanseze semnalul de pornire la atac din clipă în clipă. Racheta verde șuieră și pălpăie, aruncând raze tremurătoare. Dintr-o săritură șanțul este lăsat în urmă. Grenadierii fac salturi repezi printre brand-urile ce mușcă pământul și improașcă cu noroi și schije în toate părțile. Din când în când câte unul nu se mai ridică. Nici un strigăt de durere. Își scoate pansamentul și după ce-și leagă rana se târâște încet spre adăpost. Sublocotenentul Panaitescu fuge dela o mitralieră la alta, dă ordine și îndreaptă focul asupra cazematei. Primele plutoane s'au apropiat de colhoz. Rușii deschid un foc năpraznic. Sublocotenentul Jipescu încearcă un atac din dreapta, dar după câteva salturi este rănit. Trebuie dat un atac pe Stânga. Sublocotenentul Panaitescu

(urmăre în pag. 2-a)

(Urmăre în pag. 4-a)

Căduroasa primire a unor răniți de rășoiu la Piatra-Neamț

Zilele acestea a sosit în localitate un lot de răniți, în număr de 250, cărora autoritățile și localnicii le-au făcut o căduroasă primire, dovedindu-se în acest fel dragostea permanentă ce o poartă locuitorii județului nostru și oficialitățile pentru cei ce n'au precupelit sănătatea și integritatea lor corporală, spre binele Patriei.

Primirea lor a fost organizată prin grija d-lui lt. colonel Anti Gheorghe cavalier al ord. „Mihai Viteazul” și comandant al C. T. Neamț.

La sosirea trenului sanitar erau de față în gară d-nii: general Stănescu comand. garnizoanei P. Neamț și al comandamentului Siret, lt. col. Teodorescu-Darie prefectul jud. Neamț, lt. col.

Anti Gh., dr. Petru Bogdan medic director al spitalului de stat din Piatra-N. sub a cărui îngrijire atentă și părintească vor sta acești ostași răniți, d-sa având meritul de a fi redat frontului și căminelor aproape toți răniții aflați sub îngrijirea sa și cel mai mare procent din spitalele de Z. I. Au mai fost de față:

Înimă de părinte

de Vasile V. Levărdă

(urmăre din Nr. 62)

Multă dreptate a avut și moșneagul și medicul. Nicolae nu a mai dus-o mult. Boala necrutătoare nu l-a lăsat să depășească cu mult peste treizeci de ani, ru l-a lăsat timpul să lase moșului nepoți, pentru a-i îndeplini una din cele mai scumpe dorințe.

A doua zi după plecarea moșului acasă, telegrama dată de un prieten cu conținutul „veniți, Nicolae mort”, anunța

cele ce bietul fată aștepta.

Pleacă imediat de-acasă, luându-și la chimir puținele rezerve ce le avea și pe care le ținea pentru moartea babei. Ce i-o fi spus el acelei mame care a orbit plângându-și copiii, în momentul când a primit telegrama, nu poate să ghicească nimeni!

Dar Nicolae murise, undeva departe de satul și de mama sa, într-o cameră a unui spital de izolare. Vestea morții băii-

tului blăjin la fire, a surprins pe toți cei ce l-au cunoscut și n' special pe acci care l'văzuse acum câteva zile prin oraș. O fată de 18-20 ani, pe care nici cei mai buni prieteni n'o cunoșteau bine, se ducea de 2-3 ori pe zi și plingea împrejurul geamului dela spital. Personalul spitalului obișnuit cu dese cazuri nu se arăta cu nimic impresionat, ba deduse din bocetele fetei că aceasta-i logodnica lui Nicolae.

Pe Nicolae nu-l mai interesa nimic din ce crede sau spune lumea. Murise cu zimbetul pe buze de parcă

ar fi voit să arate că așa a zămbit și cită trăit și că n'a avut niciodată cu nimeni nimic.

A doua zi sosește cu primul tren moșul dela drum. Își privește înmărmurit feciorul întins pe masa spitalului. Bocetește cu glas tare. S'ar părea că înadins varsă lacrimi mai multe ca să-l bocească și pentru mamă-sa.

După ce îl lasă să-și desearce sufletul, o femeie din cele de serviciu care până atunci își făcuse de treabă prinprejurul mortului se apropie de moșneag să-i spună că, nu l-a mai bocit așa de

(urmăre în pag. 2-a)

Serbarea șc. normale de băieți „Gh. Asachi”

Batalionul de elevi ai școlii normale de băieți „Gh. Asachi” în localitate, în cadrul activității Of. Ed. Tineretului, a dat o reușită serbare cu caracter național-patriotic dedicată Ardealului.

Serbarea s'a deschis cu intonarea Imnului Regelui, după care d-l profesor V. Dobrescu directorul școlii a vorbit despre rolul școlii în timpurile critice, documentând că ea este instituția cea mai sensibilă la brăntăntările nației și că în special șc. normale vor avea rosturi mai bine determinate, fapt pentru care însuși Mareșalul Statului a înțeles și hotărât să le dea o organizație quasi militară, pentru formarea intelectualei de caracter, energie și bun patriot.

În cadrul unei evocări istorice dezvoltată amănunțit și cu date documentate de către d-l cpt. Ionescu Ioan comand Batalionului de elevi, s'a desfășurat un frumos program patriotic din care merită a fi scoase în evidență: Tabloul alegoric „Treii culori”, „Inchinare la Troiță” și mai ales: „Mai avem un colț de țară” care a dovedit o deosebită pricepere tehnică și ingeniozitate în realizarea scenei cu reîntregirea pământului strămoșesc în vechile hotare.

S'au executat corurile: Bravi străbuni, Pui de Lei, Limba Românească, La Arme, Spre Ardeal, Voința Neamului și Imnul închinat eroilor versuri de Veronica Chilibău Mihăilescu, muzica de Moruzof, profesorul acestei școli, care a condus toate corurile.

Deasemeni elevii din Batalion au jucat mai multe dansuri naționale, specifice regiunii, în care armonia frumoaselor costume și vioiciunea jocului s'au imbinat perfect, recoltând aplauze numeroase.

S'a recitat câteva poezii din care au impresionat realizările lui Octavian Goga, Vasile Militaru și I. Iliescu, serbarea încheinduse printr-un cuvânt impresionat, evocator al țării Neamului, chează al acestui Târziu-rostit de către d-l cpt. Ionescu Ioan, care are meritul ca împreună cu profesorul Moruzof să fi organizat una din cele mai reușite serbări ale școlilor secundare din Piatra-Neamț.

O nouă medalie

Monitorul Oficial din 28 Ianuarie, publică decretul-lege prin care se crează medalia ostașilor basarabeni și bucovineni. Această medalie va fi conferită tuturor ostașilor originari din Basarabia și Bucovina care, la cedarea temporală a acestor teritorii, au rămas de bunăvoie în țară.

Conferința prof. univ. N. Dașcovici în localitate

În sala noului teatru comunal din localitate, și în fața unui select auditoriu, d-l prof. univ. Neculai Dașcovici, a vorbit în cadrul conferințelor Meșecului despre: „Pacea viitoare”, în care d-sa a dezvoltat o serie de idei cu privire la războaie, problema granițelor, spații vitale, zone de influențe etc.

D-l prof. Dașcovici a documentat că războiul este un fenomen de neînțeles, el fiind o consecință a păcilor anterioare, încheiate nedrept, după cum și pacea este o urmare a războiului.

Războiul actual care este cu adevărat unul mondial fiindcă a cuprins întreaga planetă, are ca țel spațiul vital, care aparține numai marilor puteri, cu posibilități de a-l poseda.

Trecând la chestiunea spațiului vital, în doctrină germană, și războiul continentelor în concepția dușmanilor axei, profesorul Dașcovici afirmă că spațiul vital american concretizat în doctrina Monroe — bazată pe principii sănătoase — „America a americanilor” nu e respectată, căci altfel care ar fi explicațiunea prezentei lor pe teatrele de luptă europene. După ce arată că nu Danzigul — care a servit numai ca pretext — este cauza provocării actualului război planetar și că adevăratele cauze sunt ascunse, d-sa analizează soarta statelor „mici”, documentând că problema granițelor și principiul naționalităților la pacea de mâine sunt privite (și dorite) de grupul occidental în sensul că vor o spiritualizare a granițelor, care pentru ruși nu-i decât o adevărată șiretenie, pentru că urmărește un scop cunoscut Grupul oriental admite și dorește granițe și distincție între popoare dar în schimb nu renunță la zonele de influență, în care caz pacea se face tot pe spatele statelor mici, care nu vor putea trăi decât afiliate unor mari puteri.

Cei ce se năpustesc asupra Europei, uită că ea este

„creierul lumii”, fiecare stat component fiind un patrimoniu de tradiție și spirit european. Trebuie să cităm: Spania care a descoperit America, Suedia care s'a bătut cu Petru cel Mare, Turcia care a avut cea mai mare împărăție din trecut și alte state cu tradiție milenară care au avut un mare rol în trecut, păstrând spiritul european de conducere, nu pot fi astăzi amihlate de Statele mari cu pretenții de zone de influență.

Germania pentru a deveni o mare putere, care să-și revendice rolul de mare conducătoare, a făcut sacrificii dând o mare luptă de existență: din lemn a făcut zahăr, din cărbune petrol, din lemn celotibră în loc de lână etc., pe când Franța care a rămas prima în Europa după 1916 nu s'a arătat vrednică de acest patrimoniu.

D-l profesor Dașcovici încheie analizând raporturile de forțe și factorii imponderabili de surpriză la pacea viitoare, conchizând că ea — pacea — este un fenomen ce se va produce după epuizarea armelor, dată la care nu poate fi prevăzută. Dar atunci, va rămâne independentă zona de influență europeană, sub egida Germaniei, sokoate D-sa.

Imar.

„Se aduce la cunoștința D-lor funcționari și pensionari de Stat că la Economatul Neamț, se mai găsește un stoc de încălțăminte. Această încălțăminte se poate distribui amatorilor contra cost în fiecare zi dela orele 8—1 și 16—19. Încălțăminte constă din: Pantofi bărbătești dela Nr. 39-44 „ de damă „ Nr. 35-38 Ghete de copii „ Nr. 25-34 Bocanci pt. copii „ Nr. 25-33

Totodată se aduce la cunoștința d-lor funcționari și pensionari de Stat, care au ridicat bonuri dela cancelaria Economatului, în caz că nu mai ridică încălțăminte, să predea bonurile tot la cancelarie, întrucât încălțăminte nu se mai poate ridica după data de 1 Martie 1944”.

Înimă de părinte

(Continuare din pag. 1-a)

frumos decit domnișoara, legodnica...

Moșul nu spune nimic, nici nu-și ridică ochii dela figura celui mort. Pare mult mai îndurerat, fără să te lase să înțelegi dacă de moartea lui Nicolae sau de cele ce-i spusese femeia. Într'un firziu, cu căciula în mină iese afară, interesindu-se ce formalități i-ar fi necesare ca să-l îngroape în situl natal. Toți îl slăvesc să renunțe la această idee, fiindcă a murit de boală

contagioasă. Se resemnează cu gîndul că Dumnezeu a voit așa.

Veni ziua înmormântării, Carul funebru cu corpul neînsuflețit al lui Nicolae pornește dela spitalul de izolare, nu dela casa lui Moș Petre de unde crescuse. Pe toate colțurile coroane de flori arătau ultimul salut prietenesc a celor care-l cunoscuse. Cea mai frumoasă, făcută din flori albastre, cu două cordele puse în formă de inimă și pe care era scris „Ultima amintire dela

POPAS

Prin toamna risipită'n orizont,
Mășalim — de săptămîni — spre front...
În satul unde iar am cantonat,
Nici un prieten nu ne-a așteptat.

Flămânzi de pâinea caldă-a unui loc,
Ne'ngheșim cu gazda la un loc:
Copiii speriați de pe cuptor,
Ne'nvăluie'n nedumerirea lor...

Secătuți de-al drumului efort.
Întindem peste laviși, la uscat;
Bocanci, moletiere, foi de cort
Și gîndul nostru umed și'ntristat;

O fată (a gazdei), ni s'a pus problemă...
Din glastră ne zămbește-o crisantemă...
Dar aormim — cumînți — întreaga ceată,
În gînd cu crisantema și cu fata...

A doua zi, cu noaptea ' cap și ploaia,
Lăsăm în urmă gazda și odaia
Și sfredelind acelaș orizont,
Mășalim, — la fel ca ieri — spre front.

B. FRUNTE

Bustul filozofului Vasile Conta

(Continuare din pag. 1-a)

gata din ghips, că e foarte reușit, că a primit aconto de 10.000 lei, că pentru soclu s'a mai dat 17 mii lei sculptorului Vicoșo Puschișis din Piatra-N., și încă alte relații necesare pe care le posed și stau la dispoziția bunilor conții noștri ai săvârșirii acestei opere.

Am făcut atunci și un apel, printr'un ziar local, dar nimeni n'a dat nici un semn de inițiativă.

D-l dr. Comaniță mi-a spus că lucrările celui comitet au rămas la prefectură. Am cercetat, dar mi s'a spus că s'au pierdut. Bustul trebuia să coste atunci 90.000 lei; desigur că suma este ridicolă, astăzi, și trebuie să notăm că după relatările sculptorului Gheorghiță, bustul ar fi o splendoare artistică.

Fac apel din nou, deși sunt pe patul de suferință, la d-l prefect lt. col. Teodorescu-Darie, la d-l primar al orașului, la conducătorii Asoc. Prof. Secundari, ai Învățătorilor, a Federației Alex. cel Bun, ai „Albinei” și altor instituții de bine,

din acest județ, și la toți Românii de inimă să înceapă activitatea pentru ridicarea bustului lui Vasile Conta la Piatra-Neamț.

Bunul român, filozoful prof. ministru al Educației Naționale I. Petrovici, patronul realizărilor din județul Neamț, dacă ar fi solicitat, socot că ar da și în acest scop ajutorul său prețios.

Am credința că această idee generoasă va fi pusă în practică”.

Astfel se termină rugămintea d-lui T. V. Ungureanu și sperăm că fil alegei al acestui județ vor găsi și ei cu cale că marele nostru Vasile Conta merită un bust la P. Neamț, pen-trucă acest mare filozof al Țării a fost nemțean și ne place să ne fîlim cu el...

I. Măneșel

Păstrați liniștea și disciplina în adăpost tranșee.

Citiți ziarul

CEAHLAUL

Elena”, arătau în adevăr sbumul și deprimarea unei fete.

În urma carului, se cunoscuse pentru prima dată, un moșneag îmbrăcat în haine de șiac cu o fată îmbrăcată numai în negru.

Cin d primele lăpeți de țărăniță sunau peste sîcîrul așezat de-acum în groapă, ultimele cuvinte ale moșneagului venit de departe au fost: „Nicolae, Nicolae... nu te-a iertat Dumnezeu cel puțin pentru fericirea acestei fete. Să-ți fie țărina ușoară...”

Prin întunec, pe o stradă umbră de pom, se întorceau dela cimitir Moș Petre și cu

Elena, sdrobiți sufletește, povestindu-i printre sughițuri ceva din copilăria lui Nicolae...

Vasile V. Coșbădă

■ Dacă bombardamentul te-a surprins pe stradă, intră în cel mai apropiat adăpost tranșee.

■ Serbare. Subcentrul pregătirii premilitare Nr. 4 din localitate a organizat o serbare în saloanele „Continental” pentru după amiaza zilei de Duminică 27 crt. orele 19.

Lăudabila activitate a unui Cămin Cultural

Realizări gospodărești în cursul anului 1943 în com. Ștefan cel Mare

Căminul cultural „Constantin Turcan” din Pângărați, care a fost citat ca model pe județ pentru frumoasa activitate în cel de al 10-lea an de existență și-a ținut ședința generală pentru bilanțul activității pe anul 1943, fixându-și planul de activitate și pentru 1944.

D. Scarlat Orzescu, președintele căminului și primar al comunei, un vrednic gospodar fruntaș al județului, citind darea de seamă a activității căminului a arătat marea contribuție a cooperativei forestiere „Albina”-Tarcău, care datorită d-lor ing. Constans Ionescu și I. N. C. și director C. Turcan a acordat și în cursul anului 1943 un larg sprijin. Astfel, pe lângă înfrînerea cantinei școlare la care servesc masa zilnic un număr de 60 elevi, cooperativei Albina a donat materialul necesar pentru întreținerea bisericilor, școlilor și primăriei, plus lemnele necesare pentru încălzitul școlilor, ajutorul ridicându-se la sute de mii de lei. A mai donat 200 pueți meri, care împreună cu alți 200 donati de d-l inginer C. Ghiorgheș șeful școlii silvice „Regina Elisabeta” au fost plantați în curțile bisericilor, școlilor și pe marginea șoselelor.

Tot cooperativa a mai donat în anul 1943 bani și materiale, în total 1237500 lei pentru construcția bisericii din Pângăraciori, la care adăugându-se 982.490 lei încasările locale, plus munca de folos obștească s-a putut lucra cu succes la zidărie, pentru că cei ce doresc trana suflătească s'o găsească cât mai curând prin vîntul propriului lor meș de închinare.

Adunarea căminului a dat descărcare gestiunii, care a ridicat la 1.165.869 lei, cu un sold în numerar de 47.908 lei. Dintr-un buget așa de frumos, numai 6208 lei au fost cheltuiți cu adăstia, restul fiind repartizat astfel: 103.378 lei pentru înălțarea populației 49.446 lei contribuție la capitolul muncă: plantații, canalizări și exploatarea terenului agricol proprietatea căminului: 937.545 lei la capitolul „Minte și Suflă”, ajutoare de înmormântare, cărți religioase și de morală serbări, pomenirea eroilor, îngrijirea băntănelor, ajutoare la școli și biserici, etc.

D-l Orzescu a scos în evidență și activitatea — tot în cadrul căminului — a băncii populare „Silvestru Balanescu”, care dela 247000 lei și-a măsurat capitalul social în decurs de 1 an la suma de lei 535.000. În sat s'a format și un cor bisericesc condus de d-soara Statachiu și se țin cursuri

țărănești, conduse de d-l P. M. Galinescu, Gh. Gărbuleț și alții.

S'a discutat și planul de activitate pe anul în curs, când în afară de o continuitate îmbucurătoare a operelor începute, s'a mai hotărât cultivarea pe scară cât mai întinsă a viernelor de mătase, în care scop căminul va aduce în primăvară pueți de dud, care vor fi oferiți în mod gratuit gospodinelor.

Bogata activitate a căminului cultural „Constantin Turcan” din Pângărați, unde gospodarii în frunte cu iubitul lor fruntaș d-l Scarlat Orzescu și-au dat mâna și împreună cu toți intelectualii comunei într-o frumoasă colaborare cu autoritățile — în unire și ascultare —, contribuie la idealizarea planurilor difuzate de conducători.

Cu oameni ca la Pângărați se poate păși cu mândrie și în timpuri critice.

I. M.

Călduroasa primire a unor răniți de război

la Piatra-Neamț

(Continuare din pag. 1-a)

d-nii maiori dr. Baidan medicul garnizoanei, dr. Alex. Comanica medicul județului și al orașului, d-na Popovici prezidenta filialei Crucea Roșie precum și un numeros public venit să primească cu drag pe răniți și bolnavii destinați spitalelor orașului nostru.

La scoborârea din tren, membrele soc. Crucea Roșie și al Cons. de Patronaj au oferit răniților câte un ceaiu o gustare și țigări, după care aceștia cu cea mai mare grijă au fost transportați la spitalul de Stat și la cel dela Lazaretul Borzoghean.

ROMANIA
MINISTERUL JUSTIȚIEI
DIRECȚIUNEA JUDICIARĂ

Publicațiune

D-na Profira (Sofia) Avram Zamvel sin Herșcu, născută Mihai Tănase, de origină etnică română și de religie creștină ortodoxă, domiciliată în Piatra N., a făcut cerere acestui Minister de a fi autorizată să schimbe pe baza art. 10 numele său patronimic de Avram Zamvel sin Herșcu în acela de Tănase, spre a se numi Profira M. Tănase.

Ministerul publică aceasta, conform art. 11, spre știința acelorora care ar voi să facă opozițiune în termenul și condițiunile prevăzute de alin. II al zisului articol și de art. 3 din legea asuora numelui din 8 Aprilie 1936.

(Urmare din Nr. 62)

4) Școala și Cămin Cultural

a) Spre deosebire de alte comune, pentru ajutorarea școalelor din această comună, atât Prefectura, cât și Ministerul Culturii Naționale n'au dat nici un concurs, deși pentru școli din punct de vedere edilitar s'a lucrat mai mult ca ori unde aiurea.

Acasta numai datorită acțiunii Căminului Cultural „Lumina Zilei” din satul Șerbești, comuna Ștefan cel Mare și indeosebi Secției Administrative a Căminului condusă de D-l inv. Ioniță Dumitru care a depus o neobosită activitate în această direcțiune.

Prin activitatea acestui Cămin Cultural, s'a colectat prin aprovizionări, serbări și mașini de treier în cursul anilor 1942 și 1943, suma de 669.000 lei.

Acești bani s'au întrebuințat după cum urmează:

a) S'au făcut reparațiuni radicale la vechiul local de școală din satul Șerbești, astfel: acoperit din nou, tencuit și vărut pe înăuntru, și afară, refacerea soclului și construirea din nou a tâmplăriei și vopsitul lor, cheltuindu-se pentru aceasta suma totală de 519.000 lei.

b) S'a vopsit tâmplăria și vărut interior și exterior, localul nou de școală din satul Șerbești pentru care s'a cheltuit suma de 50.000 lei.

Tot din fondurile acestui Cămin Cultural s'a dat la biserica din satul Șerbești suma de 50.000 lei, iar pentru construcția localului de școală din satul Soci, s'a venit în ajutor cu suma de 40.000 lei.

Mai menționăm că, colectarea fondurilor pentru refacerea bisericii din satul Șerbești, s'a făcut în cadrul acestui Cămin Cultural.

c) Școala din satul Ștefan cel Mare.

S'a construit un perete despărțitor a unei sale de clasă și s'a vărut interior și exterior și reparat tâmplăria, cheltuindu-se suma de 20.000 lei, bani dați din bugetul comunei.

d) Școala din satul Vad s'a vărut localul interior și exterior cheltuindu-se suma de 500 lei, s'au construit din nou două bănci de clasă și construit un dulap pentru cantina școlară, cu suma de 10.000 lei dați de comună.

e) Școala din satul Soci. În acest sat nefiind local propriu pentru școală, în cursul anului 1943, inv. director, D-l V. Petru impună cu ajutorul de primar și un număr de gospodari fruntași ai satului au luat inițiativa construirii unui local propriu de școală în acest sat, pentru care au colectat benevol material lemnos și bani în valoare de 210.000 lei, cu care s'au apucat de lucru.

Pentru continuarea lucrărilor

primăria comunei a venit în ajutor cu suma de 50.000 lei, Căminul Cultural „Lumina Zilei” din satul Șerbești a contribuit cu suma de 40.000 lei, iar Ministerul de Interne cu suma de 50.000 lei.

Cu aceste fonduri s'a construit pe terenul de vis-a-vis de biserica nouă în construcție, teren proprietatea bisericii, ce s'a făcut schimb cu școala, un local din lemn cu una sală de clasă, cancelarie, antret și cantină școlară.

Localul construit pe temelie de piatră, i s'au infundat pereții din lemn brut, s'a acoperit cu tablă și s'a acontat tâmplăria, restul urmând a se definitiva în cursul anului 1944, pentru ca la anul școlar viitor să fie instalat școala într'ansul.

f) Baia populară. — La baia populară s'a reparat cu beton 2 camere și s'a vărut interior cu suma de 6000 lei dați de comună.

g) Postul de jandarmi. — S'a construit un gard nou de scânduri în jurul terenului unde urmează a se construi localul postului de jandarmi, în valoare de 68.000 lei.

S'a procurat 20.000 m. c. piatră brută necesară pentru temelia localului, cheltuindu-se suma de 10.000 lei, iar transportul materialului s'a făcut cu munca de folos obștească.

Suma de 78.000 lei cu s'a cheltuit în acest scop au fost dați tot de Căminul Cultural din Șerbești, printre a căror membri activi este și d-l I. Damian șeful postului jandarmi.

h) Plantații. — S'a plantat în primăvara 1943 un număr de 300 cireși și nuci pe zonele șoselei județene Piatra—Tupilați—Iasi și drumul comunal Șerbești—Broșteni.

i) Islaz comunal. — Islazul comunal în întindere totală de 305 Ha. s'a arat și însămânțat cu trifoi după cum urmează: 40 Ha. în islazul satului Șerbești.

20 Ha. în islazul satului Ștefan cel Mare.

13 Ha. în islazul satului Vad.

5) Cu mijloace financiare.

La localul ocupat de pretură din satul Șerbești, com. Ștefan cel Mare s'au executat următoarele:

Spoit și vopsit pereții interior și exterior, dușămit două camere, vopsit toată tâmplăria, dușamelele și stegina precum și facerea unui pod de beton cu scări și trotuar în fața localului.

Instalarea a trei sobe noi de teracotă în camerele preturii.

Valoarea totală a acestor lucrări a fost de 205.980 lei, din care 100.000 lei dați de Prefectură și restul de comună.

RECAPITULAȚIE:

Prestația în natură . . .	valoarea	1 613.400 lei
Muncă de folos obștească . . .	„	32.000 lei
Activitate și contribuție benevolă:		
Biserici	valoarea	1.600.000 lei
Școli	„	999.000 lei
Bala populară	„	6.000 lei
Local post jandarmi . .	„	78.000 lei
Total general	„	4.628.400 lei

Toate aceste lucrări au fost executate prin activitatea și stăruința vrednicului primar al comunei, d-l Gh. Z. Bordei, ajutat de Sfatul de Comună și anume: D-tru Ioniță inv. conducătorul Secției Active a Căminului Cultural și comandant premilitar, N. Popovici și V. Petru, directori de școli, preoți parohi Const. Drăgoi și Eug. Grigoriu, secundat în deaporoape de notarul comunei Petru Chirilă și de ajutorii de primari sătești și sub îndrumarea și imboldul permanent al preturii plășii C. Vasiliu.

CONVOCARE

Comitetul de inițiativă al Refugiaților Ardeleni din orașul Piatra-Neamț, invită insistent pe toți refugiații și expulzații Români din Transilvania de Nord, domiciliați vremelnice în această localitate de-a lua parte la Adunarea Generală ce va avea loc la școala primară Nr. 1 baeti din Piatra-N, în ziua de 5 Martie 1944, ora 11 a.m.

Vor participa elevele și elevii refugiați ai tuturor școlilor.

Ordinea de zi: Înființarea, organizarea și funcționarea unui Cămin Cultural al Refugiaților.

Prin aceasta vom servi

și mai bine interesele Țării și ale Neamului, iar conștiința națională, împreună cu dragostea de Țară și spiritul de jertfă să unească într'un bloc de granit toate puterile toate inimile și toate puterile.

Comitetul

PERDUT : cățeluș rasa pechinez, culoarea roșietică; răspunde la numele de Ceau. Cine știe de el e rugat a comunica : Vasile C. Șoareș str. Lascar Catargiu Nr. 92.

In jurul marelui furt din localitate s'a fixat un premiu de lei 100000 pentru prinderea autorilor

Am relatat latimp despre îndrăznețul furt săvârșit la magazinul de coloniale al d-lui V. V. Teodorescu din piața 6 Septembrie, unde necunoscuți, făcători de rele cu ajutorul unor chei potrivite și înșelând vigilența organelor de pază au intrat

în magazin, care se găsește în plin centru, unde au furat importanta sumă de lei 2.300.000 în numerar.

Investigații destul de serioase sunt întreprinse de către d-l comisar Ioan St. Dumitrescu șeful biroului judiciar, iar d-l V. V. Teo-

dorescu, a socotit potrivit să instituie un premiu de lei 100.000, pentru persoana care prin indicațiile ce ar servi, ar înlesni descoperirea și arestarea răufăcătorilor, cari au operat în acest misterios furt.

Măsuri pentru înlesnirea funcționarilor

Zilele trecute comitetul de conducere a economatului funcționarilor publici și pensionarilor din localitate, s'au întrunit într-o ședință de coordonare a activității pentru a aviza asupra măsurilor de luat pentru înlesnirea funcționarilor.

Au participat d-nii Lt.-col. Teodorescu-Derie președinte, ad-tor financiar princip. Iuliu Diaș, primar cpt. rez. Lăzărescu, inginer agr. Velea dir. Camerei agricole și insp. școlar M. Roban și A. Cirillo ad-torul economatului.

S'a luat act de faptul că

toate inspecțiile ce au fost făcute, au stabilit că acest economat este cel mai bine administrat din întreaga Moldovă; că este bine aprovizionat cu încălțăminte, stoffe, coloniale și pescărie, sub prețul pieței.

S'a pus în discuție necesitatea completării personalului economatului cu funcționari dela instituțiile care încă n'au detașat și s'a emis preaviz la angajați salariați ai economatului, pentru data de 1 Aprilie 1944, în acest fel realizându-se o economie de un milion trei sute mii lei.

Cu acest prilej s'a decis a se pune în vedere tuturor funcționarilor de la toate instituțiile, care au ridicat bonuri de încălțăminte de la Cancelaria Economatului să ridice de urgență încălțăminte, până la 1 Martie sau să predea bonurile deoarece începător de la data de mai sus, încălțăminte rămasă va fi distribuită prin Cons. Județean la populația nevoiașă.

Până la data de mai sus chiar și funcționarii fără a poseda bonuri, pot ridica încălțăminte la prețuri ieftine.

„Armașul lui Ștefan“ la Piatra-Neamț

Cunoscuta piesă de teatru „Armașul lui Ștefan“, opera d-lui profesor universitar Gheorghe I. A. Cuza, care s'a bucurat de unanime aprecieri în critica românească, a obținut răsunătoare succese pe toate scenele teatrelor unde a fost jucată.

În orașul nostru, piesa istorică „Armașul lui Ștefan“ va fi jucată — în turneu oficial — de cei

mai buni artiști ai Teatrului Național din Iași cu același ansamblu dela premieră, la data de 18 Martie 1943.

Prezentarea piesei va fi făcută de însuși autorul d-l profesor universitar Gh. A. Cuza care este și directorul celei mai bune reviste literare din Moldova, anume: „Cetatea Moldovei“.

Agresiune

Tânărul V. Tomulescu din comună Borlești jud. Neamț, în timp ce mergea spre casă cu tânărul Gh. David Mutu, acesta din urmă ajungând în dreptul casei sale, în urma unei certe a atacat pe primul, lovindu-l în cap cu un corp contondent; victima căzând în nesimțire, după care a furat și căciula acestuia. Cauzele certe se datoresc soției lui Mutu. Agresorul a fost înaintat parchetului.

Furturi

Individul Alex. Gh. Popa din comuna Vasile Conta s'a introdus pe sub streșină, în casa femeii Maria I. Moga de unde a furat mai multe lucruri casnice de valoare. Răufăcătorul a fost înaintat parchetului.

Simulând cumpărarea unor mărfuri din prăvălia lui Ioan Crețu din com. Călugăreni, femeile Ana și Agunița P. Lazăr, profitând de un moment de neatenție din partea patronului, au furat 3 broboade și una peneche ciorapi de mătase.

Prinse asupra faptului au fost înaintate judecătoriei Hangu.

Acte pierdute

Pierdut carnetul de titluri de pensie cu Nr. 44.638, pe numele Bostan Vasile, com. Bod.-Precista, jud. Neamț. Il declar nul.

Pierdut buletinul biurolu populației pe numele Betti Gutman, str. Carol 172. Il declar nul.

Pierdut buletinul biurolu populației pe numele Maer Rașela, str. Principesa Maria. Il declar nul.

Pierdut buletinul biurolu populației pe numele Adela Segal, str. Elena Cuza, 21. Il declar nul.

Pierdut buletinul biurolu populației și acte pe numele Aglaia Pavel comuna Tansa jud. Vaslui. Le declar nule.

Notăți numărul de telefon: Pompieria Nr. 246, Posturi sanitare Nr. 11, 35 și 246.

Informații

A revenit un erou.

Numai pentru 24 ore, câteva personalități locale au avut bucuria de a primi vizita d-lui col. Alexandru Petrescu, care a condus cu vitejie un grup de V. M. din viteaza, „Divizie de Foc“ făcându-se remarcat prin tact, pricepere și sânge rece pe toate fronturile de luptă, dar mai ales la Feodosia și Sevastopol. D-sa a fost în permanență pe front, iar acum a fost chemat la direcția Superioară a Infanteriei. Este o mândrie pentru noi nemțeni deoarece de aici și au luat sborul vitejii vânători de munte ce au avut comandanți ca eroul g-ral de divizie Manoliu, col. Petrescu și răposății: g-ral Rotemberg, col. Ionescu Anghel, etc.

D-l col. Petrescu este decorat cu ordinul „Mihai Viteazul“ și Crucea de Fier.

Un gest frumos.

D-Prețect al Județului, Lt.-col. I. Teodorescu-Darie președintele Comitetului Județean de Patronaj a trimis o adresă de mulțumire d-nei Maria D. Bogdan care în calitate de institutoare la școala Nr. 2 fete a donat cu elevele clasei VII-a un număr de 11 mâncuțe spre a fi distribuite răniților ce vor părăsi spitalul.

Revista Meșecul de la Iași (vechea organizație a Țăranilor) a stabilit ținerea unor conferințe în localitate pentru răspândirea culturii în toate straturile sociale.

Prima conferință a fost ținută în localitate de către d-l prof. univ. Neculai Dașcovici în sala Teatrului Comunal, în ziua de Sâmbătă 19 Februarie ora 16, când a vorbit despre „Pacea Viitoare“ (Idei și discuții).

La 4 Martie a.c. va conferința în localitate d-l prof. universitar dr. Leon Ballif, care va desvolta subiectul: „Rolul glandelor endocrine și hormono-terapia“.

Vor mai conferința în localitate d-nii profesori universitari: Simion Mehedinti, I. Nistor, G. Tașcă, Horia Hulubei, Cezar Petrescu (scriitor), precum și alți conferințari dela Iași.

Eroul sublocotenent Panaitescu Vener

(Continuare din pag. 1-a)

se prezintă căpitanului Rădăciță cerând să conducă el atacul.

Se formează repede un ploton de șoc înarmat cu grenade și pistoale mitralieră. Împărțiți în trei grupe pornesc la asalt. Grenadele bubue și prin norii de fum bravii sublocotenentului Panaitescu pornesc vizișor spre colhoz. O cazemată ce încearcă să-i oprească sare în aer și după ea la câteva minute încă una. Până la primele șanțuri mai sunt 50 de m. Sublocot. Panaitescu s'a oprit și aruncă grenade, una după alta. În acest timp, dela 20 m. din stânga, o mitralieră deschide focul asupra lui prin surprindere. Se răsucesc scurt, se clatină. Vără mâna în buzunar, scoate o grenadă, și adună ultimele puteri și aruncă asupra mitralierei care trăgea încă.

Un tunet asurzitor, un nor de fum se ridică dintre ruine și mitraliera încetează pentru totdeauna. Sprijinit într-o mână, sublocot. Panaitescu privește o clipă locul de unde îl secerase moartea și întoarce apoi capul spre colhoz, unde bravii lui ostași pătrundeau în șanțuri.

Un sergent se apropie de el și vrea să-l ridice, dar cu vocea stinsă sublocot. Panaitescu îl îndemna la

luptă. „Nu-i lăsa singuri, du-te după ei“.

Sergentul ezită neștind ce să facă, când o privire a bravului sublocotenent și ultimele lui cuvinte: „execută ordinul sergent“, au fost de ajuns să-l hotărăască.

Salută și pornește spre colhoz.

Mâna sublocotenentului Panaitescu se ridică încet și atingând tâmpla umedă de sudoare, desemnează un ultim salut.

Sublocot. D. Gruia

Crima din comuna Mărgineni

O crimă care a impresionat locuitorii din comunele învecinate, s'a comis în Mărgineni jud. Neamț.

Într-o seară, în cărciuma lui Constantin Popa din comuna Mărgineni, locuitorii Petre C. Alistar și Vasile M. Popa având o veche neînțelegere cu locuitorul Constantin V. Merlă, l'au luat pe acesta din urmă la bătaie, Vasile Popa lovindu-l peste cap cu un ciomag și Alistar implântându-i un cuțit în gât; după care criminalii au dispărut. Victima în urma loviturilor primite a încetat din viață chiar în acea noapte, iar criminalii, în urma cercetărilor jandarmilor, au putut fi prinși și înaintați parchetului de Neamț.

Șerpii miros cu limba

Majoritatea oamenilor se teme de șerpi, indiferent dacă aceștia sunt periculoși sau nu. Abia după cunoașterea utilității extraordinare pentru medicină a toxinelor șerpilor, oamenii au început să cerceteze șerpii, felul lor de viață, obiceiurile lor. Șavanții au constatat astfel că șerpii nu sunt deloc animale atât de răutăcioase și totdeauna prost dispuse cât se crede; este firesc ca ele să se apere imediat ce sunt sau se cred atacate, uzând de otrava lor, căci nu sunt înzestrate dela natură cu simțuri prea agere. Pentru procurarea hranei, șarpele trebuie să se folosească de dințelul lui otrăvitor și se va putea observa că dacă vede o posibilitate de fugă o face. Un profesor german, dr. Meyer, făcând experiențe cu vipere a constatat că acestea văd foarte prost dar posedă, s'ar putea zice, un al șaseleasimț în limbă. Limba șarpelui este bifurcată, lungă și subțire; datorită ei șarpele nu mai gustă, ci și miroase, miroase continuu în aer miroase prada, ceea ce înlocuiește simțul pipăitului prea redus, vederea slabă și lipsa auzului. Viperele nu mănâncă decât prada proprie, niciodată ceva mort. S'a putut observa că viperele tinere se mănâncă între ele. În regiunile noastre vipera este mai curând folositoare, căci distruge șoarecii și alte animale dăunătoare.

În cerc intim a avut loc în București căsătoria d-rei Margareta Irina cu d-nul Ruzii Repanovici. Piatra-N. -- București